UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani, Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis, Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non Problematicae Disquisitiones ... Volumen ...

Ivstitia Et, Ivs. Sex Libris totidem Tractatus appono, nempe de rerum Dominio, de Restitutione, de Contractibus Gratuitis, de Contractibus Onerosis, de Contractibus Fortunæ, de Contractibus Adminicularis, de Quasi-Contractibus, & nonnullis Innominatis

Escobar y Mendoza, Antonio de

Lugduni, 1663

Cap. 1. De Assecuratione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-80681

Visual Library

LIBER XL.

CONTRACTVS FORTVNÆ.

De quatuor agendum in præſenti Contractibus, in quibus præter ea, quæ cum cæteris habent communia, fortuna quoque peculiariter admiſcetur. Hi ſunt Aſſecuratio, Sponſio, Sortes, & Ludus.

SECTIO PRIMA.

De Contractibus Fortunæ Receptiores ſine pugna Sententiæ.

CAPVT I.

De Aſſecuratione.

1 *Quid aſſecuratio?* ASSECVRATIO eſt *contractus quo alienæ rei periculum ſuſcipitur pro pretio, obligando ſe ad eam compenſandam, ſi perierit.* Ita quidem vt quis teneatur ad compenſationem totius, ſi res tota perierit, vel ad reſtitutionem partis, ſi tantummodo perierit pars. Reducitur ad contractum innominatum *Facio, vt Des,* ex parte aſſecurantis, vel ad *Do, vt facias* ex parte offerentis pretium pro aſſecuratione. Vel reducitur ad emptionem, & venditionem, aſſecurator enim vendit ſuſceptionem periculi, vel obligationem ſoluendi æſtimationem rei, ſi pereat, pro certo pretio. Molina *tractat. ſecund. de inſtit. diſputatio* 507. Leſſius *libro ſecundo capite* 28. *dub. quart. numero* 24. Azor *parte tertio libro* 11. *cap.* 18. *quæſtione prim. & ſecund.* Filliuc. *tractat.* 37. *numero primo, & ſecund.* Sylueſt. *verb. Negotium, quæſt.* 5.

2 *Quinque conditiones ad aſſecurationis iuſtitiam.* Quinque ad aſſecurationis iuſtitiam conditiones requiro. Prima eſt, vt adſit æqualitas inter pretium datum aſſecurati, & obligationem, quam aſſecurator in ſe ſuſcipit, perpenſis temporis, loci, ac perſonarum circumſtantijs. Iuſtum autem pretium in aſſecuratione cenſetur, quod eſt à lege taxatum, vel à communi hominum ęſtimatione præſcriptum. In aliquibus locis accipi aſſolent tres, quatuor quinque, vel ſex pro centum. Azor. *part. tertia libro* 11. *cap.* 18 *quæſtion.* 10 Bonac. *de contr d.* 3. *quæſtion.* 9. *puncto* 3. *numero tertio,* Filliuc. *tract.* 37. *numero tertio.* Secunda eſt, vt qui petit aſſecuratorem, non cogat alterum ad huiuſmodi contractum ineundum. Quia alioquin imponeret obligationem pretio æſtimabilem, ad quam aſſecurator non tenetur. Imo qui mutuat, & ſimul eſt aſſecurator pecuniæ mutuatę in foro externo pręſumi poſſet vſurarius ex *c. Nauiganti, de vſuris.* Quia præſumitur dare mutuum cum pacto celebrandi, aſſecurationis contractum, adeoque cum onere pretio æſtimabili, ideóque vſurario. Nau. *ſum. c.* 17. *n.* 283. Fill. *tr.* 37. *n.* 12. Tertia eſt, vt aſſecurator ab eo, qui aſſecurationem petit, de veris periculis admoneatur, quibus res aſſecuranda ſubiacet. Quarta, vt res de qua contractus aſſecurationis initur, exiſtat, vnde non eſt valida aſſecuratio, quando quis non habet merces in naui, ſed fingit eas habere. Quia dolus tunc dat cauſam contractui. Salon *de aſſecur. art. ſecund. concl.* 2 Azor. *p.* 3. *l.* 11. *c.* 18. *quæſt.* 9. Quinta eſt, vt res non ſolum ſubſiſtat, ſed etiã ſit periculo expoſita, alioquin ſi aſſecurator ſciat ante contractum; rem (verb. grat.) peruentaſſe ad portum, vel ad terminum, ad quem eſſet deferenda, nihil poſſet accipere, & teneretur ad pretij accepti reſtitutionem, & ad reſarcienda omnia damna mercatori ſecuta ob ipſius dolum. Quia contractus per dolum dantem ipſi cauſam celebratus, eſt inualidus. Leſſi. *libro ſecund. c.* 28 *n.* 24. Fill. *tr.* 37. *n.* 5. & 7.

Quando

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

3 *Aſſecuratore poteſt aliquid retinere quando neſcit certo, rem perueniſſe ad portum.*

Quando aſſecurator neſcit certo,rem ad portum peruentaſſe, poteſt aliquid accipere , non ratione contractus præciſe,vtpote inualidi,ſed ratione contractus cum periculo iuxta maius vel minus periculum,cui ſe expoſuit,iuxta prudentis arbitrium.Mol.*tr.* 2. *d.* 507.*n.* 3.

4 *Qui per Aſtrologiam, vel aliunde nouit haud futuram tempeſtatem, poteſt integrum aſſecurationis pretium accipere.*

Qui per Aſtrologiam,vel aliunde nouit,non futuram tempeſtatem in pelago, aut ex litteris amicorum accepit mare tutum eſſe,& à latronibus immune,poteſt tantum accipere , quantum acciperet alter aſſecurator , qui hæc ignoraret.Quia non videtur eſſe deterioris conditionis alijs,qui hoc ignorant,ſicut enim merces vendi poſſunt pretio currenti, etiam ſi quis ſciat,cito aduehendas eſſe in magna quantitate viliuſque æſtimandas,ita etiam obligatio hęc poteſt vendi pretio, quo communiter à peritis æſtimatur.Leſ.*l.*2.*c.*28.*n.*27.Fill.*tr.*37.*n* 8.

5 *Inualide contrahit, qui ſciens nauim periiſſe, aſſecurationem petit.*

At mercator, qui ſciens nauim perijſſe petit aſſecurationem , inualide contrahit.Qui dolus adeſt ex parte mercatoris,qui eo ipſo,quod petit aſſecurationem,indicat rem non perijſſe. Verùm ſi certus omnino non ſit, videtur poſſe aliquid accipere iuxta prudentis arbitrium perpenſis omnibus circumſtantijs. Fill.*tr.* 37.*n.*6. Azor.*p.*3.*l.*11.*c.*18.*dub.*9.Bon.*de contr.d.*3.*qu.* 9.*p.*5.*n.*3.Leſ.*l.*2.*cap.*28.*n.*25 & 26.Mol.*tr.*2. *d.*507.

6 *Quatuor res ſunt, quæ ſolent aſſecurari.*

Quatuor res ſunt,quæ aſſecurari aſſolent.Primo,merces ſiue terra,ſiue pelago.Secundo, pecuniæ,ſiue quæ transferuntur de loco ad locũ mari,vel terra, ſiue quæ ſunt debitæ, vt ſi Antonio debeat Ioannes centum mercator ea pro quinque aſſecuret. Tertio eſt libertas,vt cum quis nauigans ac Turcarum periculum curat ſibi aſſecurari libertatem. Quarto , vita vt ſi amico mutuaui pecuniam ad annos quinque quam me amiſſurum timeo,ſi intra annos quinque amicus moriatur, poſſum petere aſſecurationem vitæ illius , traditis aſſecuratori quinque pro centum,ita vt ſi amicus intra quinquẽnium obeat , aſſecurator pecuniam , quam mutuaui amico,ſoluere teneatur.Quia vterque ſubit æquale periculum lucrandi , & perdendi. Syluest.*v.Negotium,q.*4.Lopez *de contr.l.* 2.*c.* 16.Regin.*l.*25.*n.*384.Azor.*p.*4.*l.*11. *c.*18.*q.*8. Fill.*tr.*37.*n.*11.& 13.

7 *Fraudes quæ interuenire ſolẽt in aſſecuratione indico.*

Denique te fraudes,quæ interuenire aſsolent in contractu aſsecurationis tam ex parte aſsecuratoris,quam aſsecurati,admoneo. Duæ ſunt ex parte aſsecuratoris.Vna quidem , ſi nõ habeat ſufficientia bona vnde poſſit ſoluere,ſi res aſsecurata pereat.Altera, ſi faciat aſsecurationem in re,quam certo nouit, eſse in tuto conſtitutam.Ex parte autem aſsecurati,ſeu domini rei , quæ aſsecuratur duæ aliæ poſsunt adeſse. Prima,ſi quando ſcit certò rem ſuam perijſse, tamen cum alio conueniat,vt aſsecuret.Secunda , ſi loco rei aſsecuratæ ſubſtituat aliam rem minoris æſtimationis,vel nullam,tunc enim inualidus erit cõtractus Azor.*p.*3.*l.*11.*c.*18.*q.*9.Bo. *de contr.d.*3.*q.*9.*pun.*3.*n.*4 Garzias *de contr.p.* 2.*c.*15.Sot.*de iuſt.l.*6.*q.*7.

CAPVT II.

De Sponſione.

8 *Quid ſponſio.*

SPonſio eſt contractus, *in quo duo de veritate,vel euentu alicuius rei contendentes,ſibi viciſſim aliquid ſpondent,vt id eius ſit , qui veritatem, vel euentum fuerit aſſecutus.* Contractus hic ſua ex natura eſt licitus.Quia quòd vnus ſe exponat periculo aliquid committendi,ſi non euenerit , quod dictitat,vel certum non ſit,quod affirmat, commutabile eſt pro ſimili periculo,cui alter ſimiliter ſe exponit. Sic omnes Doctores,

9 *Tres conditiones ad eius iuſtitiam requiruntur.*

Tres conditiones ad iuſtitiam huius contractus requiruntur.Prima, vt cum æquali incertitudine ſit etiam æqualitas in re , quæ ſpondetur. Secunda, vt contendens vterque ſit dubius de futuro euentu , ſeu de re ,de quæ cum altero contendit. Tertia , vt vterque in eodem ſenſu accipiat id , de quo certatur. Garzias *de contr.p.*2.*c.*13.Molin.*tr.*2.*d.*508.Azor.*p.*3.*l.*11. *cap.*19.

10 *Non poteſt ſponſionem facere qui certo ſcit rem,de qua diſputatur.*

Qui certò nouit rem de qua certatur , vel ex ſcientia , vel ex diuina reuelatione , vel ex ſenſuum experientia , non poteſt licitè ſponſionem facere. Quia non eſt æqualis conditio ex parte vtriuſque , is namque , qui certò rem nouit haud ſe amiſſionis fortunę exponit. Attamen ſi res tantum ſit nota ex opinione probabili , aut ſignis , inditijs , coniecturisve probabilibus ,, aut ex fide,ſeu authoritate ſolum humana,licita erit ſponſio. Quia hæc omnia poſsunt fallere,cum certam cognitionem non pariant , ſed ſolum probabilem. Lopez *p.*2.*Inſtr.c.*18.*de contr.*Sanch,*to.*1.*opuſc.* *c.*8 *dub.*13.

11 *Quid ſi poſtea dubitare inciperet.*

Qui verò certo rem ſciret,& poſtea dubitare inciperet , poterit ſpondere. Quia ſaltem in ſua ęſtimatione ſe ſe alicui amittendi periculo exponit , etiamſi alius ex ſua pertinacia verè amittat. Idem dixerim de eo , qui reputans id, pro quo ſpondet , eſse omninò certum,ſpondet,& lucratur, quia res ita contigit, re vera tamen poſtea comperit , non fuiſse ita certum,ſed ſe ſe expoſuiſse periculo amittendi.

Quia licet peccauerit ſpondendo ob conſcientiam erroneam , tamen poteſt retinere id quod lucratus eſt,nam res erat incerta, & ſe periculo amittendi,vel ignorans expoſuit. Mol. *tr.*2.*d.*508.Bonac.*de reſt.d.*2 *p.*1.*n.*18.

12 *Sponſiones de re illicita prohibita.*

Sponſiones cum conditione illicita , ſunt illicitæ,& legibus ciuilibus damnatæ.Quia ſpe lucri homines inducuntur ad delinquendum in huiuſmodi ſponſionibus. Vt ſi quis in menſa ſe ſuperaturum alterum in edendo aut bibendo ſpondet,datur peccati occaſio in temperantiæ violatione.Azor.*p.*3.*l.*11.*c.*19. *q.* 6.Fill.*tr.* 37.*n.*27.Diana *p.*7.*tr.*9.*reſ.*69.

13 *Qui poſt ſponſionem, implere non vult.*

Sponſione facta inter Antonium , & Ioannem, quod Antonius currendo , vel ſaltando Ioannem vincat , deinde Ioannes non vult currere,aut ſaltare,obligatur Antonio ſoluere,